

WILLIAM SHAKESPEARE

VASARVIDŽIO
NAKTIES SAPNAS

WILLIAM SHAKESPEARE

VASARVIDŽIO
NAKTIES SAPNAS

Penkių veikslių komedija

Iš anglų kalbos vertė
ANTANAS MIŠKINIS

OBUOLYS

Williamas Shakespeare'as.
Martino Droeshouto frontispiso graviūra
iš pirmojo W. Shakespeare'o pjesių rinkinio, išleisto 1623 m.

– VEIKĖJAI –

TESĖJAS – Atėnų kunigaikštis

EGĖJAS – Hermijos tėvas

LISANDRAS }
DEMETRAS } įsimylėję Hermiją

FILOSTRATAS – pramogų organizatorius Tesėjo rūmuose

RŪGŠČIUS – dailidė

MEILUTIS – stalius

METMUO – audėjas

DŪDELĖ – dumplių lopytojas

SNUKIS – vario kalvis

DVASNA – siuvėjas

IPOLITA – amazonių karalienė, Tesėjo sužadėtinė

HERMIJA – Egėjo duktė, įsimylėjusi Lisandrą

ELENA – įsimylėjusi Demetrą

OBERONAS – fėjų ir elfų karalius

TITANIJA – fėjų ir elfų karalienė

PAKAS, arba ŠAUNUSIS ROBINAS

ŽIRNELIS }
GARSTYČIA } elfai
VORATINKLIS }
PLAŠTAKĖ }

Fėjos ir elfai, tarnaujantys savo karaliui ir karalienei

Tesėjo ir Ipolitos palydovai

Veiksmo vieta – Atėnai ir miškas netoliese

– PIRMAS VEIKSMAS –

I SCENA [*Tesėjo rūmai*]

Įeina Tesėjas, Ipolita, Filostratas ir svita

TESĖJAS

Gražioji Ipolita! Jau arti
Vedybos mūsų: ketvertas dienų
Beliko laukt, kol jaunas mėnuo stos.
Bet kaip lėtai delčia tingioji dyla, –
Lyg pamotė, neleidžianti jaunuoliui
Greičiau paveldėt savo palikimą.

IPOLITA

Greit ketvertą dienų panardins naktys,
O ketvertas naktų sapnuos paskęs,
Ir jaunas mėnuo – įtemptas danguj
Sidabro lankas – skaisčiai mums nušvies
Vedybų naktį.

TESĖJAS

Eiki, Filostratai!
Sukelk Atėnuose pramogaut jaunimą,
Linksmybės dvasią šauniąją pažadink,
Lai skausmas lieka laidotuvių dienai, –
Ne mūsų puotai tas išblyškęs svečias.

Filostratas išeina

Aš tau piršausi kardu, Ipolita,
Ir prievarta laimėjau tavo meilę,
Bet vestuves kitu tonu iškelsiu:
Džiaugsmingai, iškilmingai ir linksmai.

Įeina Egėjas, Hermija, Lisandras ir Demetras

EGĖJAS

Laimingas būkit, kunigaikšti mūsų!

TESĖJAS

Dėkoju tau, Egėjau! Kas nutiko?

EGĖJAS

Esu rūstybės apimtas ir skundžiuos
Aš Hermija, dukra, vaiku savuoju.
Demetrai, eikš čionai arčiau! Valdove,
Aš sutikau, kad ją šis vyras vestų.
Lisandrai, eikš ir tu! Valdove mano,
Jis apkerėjo širdį mano dukrai.
Tu, tu, Lisandrai! Jai eiles rašei
Ir meilės priesaikom su ja keiteisi,
Po langu mėnesienoj dainavai
Veidmainiškas dainas, veidmainio meilę.
Palenkti jai tu vogčiomis naudojais
Apyrankėm, žiedais, plaukų segtukais,
Saldiniais, gėlėmis, blizgučiais – viskuo,
Kas veikia nepatyrusią jaunystę.
Gudrybėmis pagrobei dukros širdį.
Jos paklusnumą man, pareigingumą
Tu pavertei piktu atkaklumu.

Jei ji, valdove, jūsų akyse
Atsisakys tekėti už Demetro,
Prašau jus – leiskite pasinaudoti
Atėnų miesto papročiu senuoju.
Duktė privalo vykdyt tėvo valią!
Jai vyrą išrinkau, – jei netekės,
Lai ji, kaip kad įstatymas numato,
Nedelsiant būna pasmerkta myriop!

TESĖJAS

Kaip, Hermija? Apsigalvok, mergaite.
Juk tavo tėvas – tau vis tiek kaip Dievas:
Jis suteikė tau grožį, tu esi
Lyg vaško figūra, jo nulieta.
Jo valioje – sukult ją ar palikti.
Demetras – tavo rankos vertas vyras.

HERMIJA

Lisandras irgi.

TESĖJAS

Žinoma, ir jis.
Bet jeigu tėvo balsas ne už jį,
Demetras turi būt vertesnis.

HERMIJA

O kad
Pažvelgtų tėvas mano akimis!

TESĖJAS

Geriau žvelk tu jo proto akimis.

HERMIJA

Prašau atleist man, jūsų malonybe,
Aš nežinau, iš kur drąsos įgaunu.
Bijau, kad gal atrodys nekuklu,
Jei prie visų kalbėsiu atvirai,
Bet jus meldžiu – man leisk sužinot,
Kokia bausmė turės mane ištikti,
Jei drįsčiau aš atstumt Demetro ranką?

TESĖJAS

Tau mirti teks arba atsižadėti
Visiems laikams bendrauti su vyriškiais.
Tad, Hermija, gerai apsisvarstyk
Ir savo jauną prigimtį išstirk,
Prieš ryždamasi niekint tėvo valią.
Argi išnešiosi tu vienuolės rūbą,
Tarp mūrų uždaryta amžinai
Bevaisė atsiskyrėlė sesuo,
Begiedanti šaltam mėnuliui giesmes?
Palaimintos, kurios, sutramdę kraują,
Pasirenka skaisčios mergystės kelią!
Bet rožė, aromatui nuskintoji,
Daugiau juk laimės patiria už tą,
Kuri ant nekaltybės kero žydi
Ir vysdama numiršta vienumoj.

HERMIJA

Geriau man taip žydėt, nuvyst ir mirti,
Negu mergystės laisvę atiduoti
Jo valdžiai. Ne, nenori mano siela
Nemylimo žmogaus nemielo jungo.

TESĖJAS

Dar pagalvok! Kai jaunas mėnuo stos
Ir aš sujungtas būsiu meilės saitais
Draugystei amžinai, tą dieną tu
Būk pasiruošusi arba numirt
Už neklusnumą savo tėvo valiai,
Arba tekėt už skirto tau Demetro,
Arba prisiekt Dianai prie altoriaus
Ligi mirties atšiaurią vienuolystę.

DEMETRAS

Sutiki, Hermija! O tu, Lisandrai,
Šiai tikrai mano teisei nusilenk.

LISANDRAS

Jei taip tave, Demetrai, myli tėvas, –
Su juo ir tuokis, – dukrą man palik.

EGĖJAS

Gali šaipytis! Taip, aš myliu jį,
Ir viską jam skiriu kartu su meile.
Duktė juk mano, tad ir savo teises
Drauge su ja Demetrui atiduodu!

LISANDRAS

Valdove, aš kilme esu jam lygus,
Turtu taip pat, o myliu ją labiau.
Likimas ne mažiau, gal net gausiau
Mane apdovanojo nei Demetrą.
Bet kas svarbiau už šias visas pagyras –
Mane juk myli Hermija gražioji.
Tai kam atsisakyt man savo teisių?

Demetras – drožiu tiesiai į akis –
Elenai meilinos, Nedaro dukrai,
Jos širdį pavergė, o ji, vargšėlė,
Beprotiškai ją myli, baisiai myli,
Kaip stabą garbina šį lengvabūdį.

TESĖJAS

Prisipažįstu, apie tai girdėjau,
Ir pakalbėt su Demetru ruošiausi,
Bet, užsiėmęs savo reikalais,
Aš pamiršau. Demetrai, eik čionai,
Ir tu, Egėjau! Sekite mane,
Turiu šį tą jums tarti atskirai.
O tu, gražioji Hermija, pakluski
Ir užgaidas palenki tėvo valiai.
Jei ne – prabils įstatymas Atėnų.
Mes ją apeit neturim galimybės –
Teks mirti ar prisiekti vienuolystę.
Na, Ipolita! Eikš, mieloji mano!
Demetrai ir Egėjau, – jūs taip pat!
Aš jūsų kai ką prašysiu padaryti
Vestuvėms mūsų. Mes pasikalbėsime
Ir apie tai, kas sieja jus abu.

EGĖJAS

Klusniai ir noriai viską padarysiu.

Išeina visi

Lieka Lisandras ir Hermija

LISANDRAS

Kas tau, brangioji? Ko išblyško skruostai?
Kodėl taip greit ant jų nuvyto rožės?

HERMIJA

Gal dėl stokos lietaus, kuris lengvai
Prapliupt man gali iš akių audros.

LISANDRAS

Deja, nesu aš niekad nei girdėjęs
Istorijoj, nei pasakoje skaitęs,
Kad meilės kelias būtų rožėm klotas.
Čia jai sukliudo skirtumas kilmės...

HERMIJA

Baisu pamilt kilmingam nekilmingą!

LISANDRAS

Ar metų skirtumas per daug žymus...

HERMIJA

Juokinga, jeigu senas ima jauną!

LISANDRAS

Ar giminaičiai paskiria tau kitą...

HERMIJA

Koks pragaras, jei kito akys renka!

LISANDRAS

O jei sutampa abipusė meilė, –
Tai karas, ligos ar mirtis jai graso,
Ir laimė būna laikina it aidas,
Trumpa it sapnas, it lakus šešėlis:
Kaip žaibas tvyksteli ji tamsią naktį,

Nuplieksdama padangę su žeme,
Ir, tau nespėjus šūktelti: „Žiūrėk!“,
Juodi tamsos nasrai praryja liepsną...
Toks būna trumpas džiaugsmo spindesys!

HERMIJA

Jei tikrą meilę nuolat lydi skausmas,
Matyt, toksai yra likimo dėsnis.
Tad nesėkmės lai moko mus kantrybės!
Juk mylintiems kentėt nuo amžių tenka, –
Atodūsiai, svajonės, ilgesys
Ir gailios ašaros vis lydi meilę.

LISANDRAS

Teisingi žodžiai, Hermija. Klausyk,
Turiu gana turtingą seną tetą,
Našlė bevaikė ji – viena gyvena.
Lig jos septynios mylios nuo Atėnų.
Mane ji myli tartum tikrą sūnų.
Ten, Hermija, mes galim susituokti,
Nes mūsų nebesieks Atėnų miesto
Įstatymai griežtieji. Jeigu myli,
Pabėk ryt naktį iš tėvų namų.
Miške – mylia nuo miesto – kur tave
Aš sutikau su Elena, kai ėjot
Gegužio ryto apeigų atlikti,
Tavęs palauksiu.

HERMIJA

O Lisandrai, mielas!
Aš Kupidono tau lanku prisiekiu

Ir jo taikliausia auksine strėle,
Veneros balandėlių skaistumu,
Tyros vilties ir meilės šventumu,
Ugnim, kuri Didoną glamonėjo,
Nakčia klastingai paliktą Enėjo,
Ir vyrų priesaikom, duotom sukta
Dažniau, nei moteris sužino apie tai, –
Kad ten, toj vietoj, kur paskyrei tu,
Rytoj tikrai mes būsimė kartu.

LISANDRAS

Tik neapvil! Štai Elena ateina.

Įeina Elena

HERMIJA

Sveika, gražuole! Kurgi taip eini?

ELENA

Gražuole? Kam mane taip vadini?
Demetriui tavo grožis šviesą žeria,
Jį tavo akys tartum žvaigždės keris,
Jį žavi tavo balso skambesys
Mieliau, nei piemenėlį vieversys,
Kai pakelia kviečius šilti orai
Ir prasiskleidžia rožių pumpurai.
Jei grožis būtų limpama liga,
Aš užsikrėščiau nuo tavus staiga,
Kad gaučiau šviesą aš akių kaip tavo
Ir tavo balsą, melodingai žavų.
Už jį, Demetrą, – aš pati matau –
Pasaulį visą atiduočiau tau!

Taip žvelgt, kaip tu!.. Išmokyk šito meno,
Kuriuo patraukei tu Demetrą mano.

HERMIJA

Jis myli, nors iš jo aš tik juokiuos.

ELENA

Mane išmokyk šypsenos tokios!

HERMIJA

Labiau dar myli, kai imu jį keikti.

ELENA

O kad jį bent maldavimai paveiktų!

HERMIJA

Kuo aš pikčiau – tuo myli jis karščiau.

ELENA

Kuo aš meiliau – jis nuo manęs toliau.

HERMIJA

Kad myli jis – čia aš juk be kaltės.

ELENA

Vien grožis kaltas! Trokščiau šios kaltės!

HERMIJA

Nurimk – manęs nebematys jisai,
Iš čia mes greit pabėgsime visai.
Pakol Lisandro aš nepažinojau,

Atėnus vaizdavaus kaip tikrą rojų.
Bet gimė meilė! Ką man veikt dabar čia,
Kai ji man dangų pragaru paverčia?

LISANDRAS

Atskleisim tau, Elena, tiesą gryną.
Vos Febė savo veidą sidabrinį
Ryt naktį upės veidrody išvys
Ir perlais žalią žolę apšlakstys,
O mylinčiuosius slėps tamsa, – iš čia
Pabėgsim pro vartus abu slapčia.

HERMIJA

Miške, kur tarp gėlių dažnai gulėjom
Ir kur kartu kaip seserys galėjom
Gražiausiai pinti laimės svajones, –
Lisandras ten ateis sutikt manęs.
Ten nuo Atėnų mes akis nugrėšim,
Naujų draugų svetur taip pat surasim.
Vaikystės drauge, mums sėkmės linkėki,
Sudie! Demetras tavo bus vis tieki
Lisandrai, neapvilkl! Lig ryt nakties
Bekęsim sunkų ilgesį širdies.

LISANDRAS

Taip, Hermija.

Hermija išeina

Elena, būk tvirta,
Demetro meilė vienai tau skirta!

Išeina

**ĮSIGYKITE
KNYGĄ DABAR**

obuolys.lt